

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ (за інтернет-ресурсами)

01.05.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Будівництво Музею Революції Гідності розблокували: що змінює новий закон. – Юрій Свиридюк](#)

[Бутягін заявив, що готується до нових незаконних розкопок у Криму після звільнення з ув'язнення. – Людмила Слободенюк](#)

[Херсон: ідентифікували картину місцевого митця, викрадену окупантами з художнього музею. – Микола Шмигін](#)

Медіа

[«Сміливість слова»: у Києві відкрили фотовиставку про українських журналістів під час війни. – Діана Горон](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[Проект «Слобожанський re:birth» оголошує опенкол на дводенний хакатон збереження культурної спадщини. – Олексій Содома](#)

Арттерапія

[Культура стійкості: у Миколаєві презентували проєкт підтримки ветеранів та ветеранок. – Ганна Головченко](#)

Креативні індустрії

[Бути гіком – дороге хобі: чому такий хайп довкола Сталкера в АТБ? – Анатолій Пітик, Катерина Пітик](#)

[У Counter-Strike 2 з'явилася мапа, присвячена Чорнобилю. – Юрій Свиридюк](#)

Фестивалі

[Вас кличуть відзначати у Києві Хидирлез – традиційне кримськотатарське свято весни](#)

Театр

[В Ukraine House у Вашингтоні відбудуться перформативні читання ветеранської драматургії Аліни Сарнацької. – Катерина Гладка](#)

[Харківський театр «Березіль» покаже прем'єру вистави «Година тиші». – Олексій Содома](#)

Візуальні мистецтва

«Ми не хочемо говорити про Україну лише як про країну, яка виживає»: інтерв'ю з артдиректором PinchukArtCentre Бйорном Гельдхофом. – Ліза Корнейчук

У Нідерландах презентували мистецьку виставку, присвячену вимушеній міграції українців. – Юлія Дон

Світлина Києво-Печерської лаври здобула перемогу як найкраще фото Києва. – Юлія Дон

У Дніпрі повертають до життя легендарний мурал. – Юлія Дон

Кіномистецтво. Кінопрокат

Про одну ніч під час війни: фільм «Ілюзія тихої ночі» Ольги Черних відзначили на фестивалі у Швейцарії

Українська режисерка Марина Ер Горбач отримала нагороду кінофестивалю в Лос-Анджелесі. – Анастасія Большакова

Кохання крізь призму екрану: відбулась онлайн-прем'єра фільму «Бачу тебе»

Ідея зародилася в автобусі: режисер Юрій Дунай презентував фільм «Втомлені» про кохання під час реабілітації. – Ірина Михайленко

Література. Книговидання

«Книжкова країна» як дзеркало ринку: хто зростає, а хто втрачає. – Віктор Круглов

Вийшов друком перший том повного зібрання творів Василя Стуса. – Олег Коцарев

Музейна справа

«Українські мрійники»: антропологія країни у світлинах Харківської школи фотографії. – Ксенія Білаш

У Львові говорили про казахстанський період життя Тараса Шевченка. – Микола Шмигін

У Харківському ЛітМузеї триває виставка робіт Рафаеля Волинського. – Олексій Содома

Архівація сучасності: як мистецькі інституції України поповнюють колекції в умовах війни. – Анастасія Курінська

Міжнародне співробітництво

Науковці виявили нове поховання під час польсько-українських розкопок на Волині. – Дарина Шевчук

Дубно будує культурні мости зі Словаччиною та Польщею. – Наталія Янчин

***

«Стелять червону доріжку». Що кажуть у Європарламенті про повернення росії у великий спорт і культуру. – Зоряна Степаненко

Журі Венеційської бієнале подало у відставку перед відкриттям виставки

Венеційська бієнале перенесла церемонію нагородження з травня на листопад і запровадила приз від глядачів. – Ірина Лисогор

Загальні питання

Будівництво Музею Революції Гідності розблокували: що змінює новий закон. – Юрій Свиридюк

Верховна Рада 29 квітня ухвалила закон про особливості проектування та будівництва Музею Революції Гідності у Києві. Документ пропонує механізми зняття арешту з ділянки на вулиці Героїв Небесної Сотні та скасування зайвих дозвільних процедур. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1302337-budivnictvo-muzeu-revolucii-gidnosti-rozblokuvali-so-zminue-novij-zakon/>

Бутягін заявив, що готується до нових незаконних розкопок у Криму після звільнення з ув'язнення. – Людмила Слободенюк

російський археолог О. Бутягін, якого звільнено з польської в'язниці 28 квітня у рамках обміну ув'язненими між Польщею та Білоруссю, зробив заяву про підготовку до продовження експедиції в окупованому Криму. Докладніше:

<https://suspilne.media/crimea/1302185-butagin-zaaviv-so-gotuetsa-do-novih-nezakonnih-rozkopok-u-krimu-pisla-zvlnenna-z-uvaznenna/>

Херсон: ідентифікували картину місцевого митця, викрадену окупантами з художнього музею. – Микола Шмигін

На фото з Центрального музею Тавриди, зробленого у березні 2026 року під час візиту до музею представників окупаційних структур Херсонщини, зафіксовано картину херсонського митця Д. Дзевановського (1916–2002) «Суботник», йдеться на фейсбук-сторінці Херсонського художнього музею, звідки її поцупили окупанти. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1068993-xerson-identifikuvali-kartinu-miscevogo-mitcia-vikradenu-okupantami-z-xudoznyogo-muzeiu>

Медіа

«Сміливість слова»: у Києві відкрили фотовиставку про українських журналістів під час війни. – Діана Горон

30 квітня в Києві відкрито фотовиставку про стійкість українських медійників під час великої війни «Сміливість слова», яку приурочено до Всесвітнього дня свободи преси. Переглянути експозицію можна до 3 травня включно на Контрактовій площі. Організували її Інститут масової інформації, проєкт FAIR від Internews International і Media Development Foundation (MDF) за фінансування Європейського Союзу. Партнери: ГО «Детектор медіа», Премія імені Георгія Гонгадзе, Національний музей Революції Гідності. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/249440/2026-05-01-smilyvist-slova-u-kyievi-vidkryly-fotovystavku-pro-ukrainskykh-zhurnalistiv-pid-chas-viyny/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

Проект «Слобожанський re:birth» оголошує опенкол на дводенний хакатон збереження культурної спадщини. – Олексій Содома

«Слобожанський re:birth» – це проєкт про дослідження та переосмислення слобожанського орнаменту. Команда проєкту займається проведенням польових досліджень у регіоні, підготовкою книги з дослідженнями, а також записом серії подкастів. 16 та 17 травня організатори проєкту з ГО «Культура Змін» проведуть дводенний хакатон у Харкові. Протягом нього учасники працюватимуть із матеріалами, зібраними в межах дослідження, і створюватимуть власні рішення на їх основі. Також у програмі також передбачено лекції та розмови зі спікерами про контекст і підходи до роботи з орнаментами. Для якісної роботи команд організатори забезпечать менторську підтримку на події. До участі запрошуються дизайнери, архітектори, художники, ілюстратори, митці, освітяни, комунікаційники та маркетологи. Організатори наголошують, що будуть раді побачити на події і людей з інших напрямів, головне – зацікавленість у розвитку слобожанського орнаменту. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/slobozhan-rebirth/>

Арттерапія

Культура стійкості: у Миколаєві презентували проєкт підтримки ветеранів та ветеранок. – Ганна Головченко

У Миколаєві відбулася презентація міжвідомчого соціально-культурного проєкту «Культура стійкості: recovery». Його метою є системний підхід до підтримки ветеранів та ветеранок, де культура виступає не лише простором для діяльності, а й дієвим інструментом відновлення, взаєморозуміння та згуртованості суспільства. Проєкт передбачає впровадження психосоціальної підтримки ветеранів і ветеранок через культурні практики. Завдяки системній взаємодії силових структур із закладами культури учасники зможуть долучатися до арттерапії, творчих майстерень, культурно-мистецьких заходів та групових зустрічей, які сприятимуть покращенню психоемоційного стану, підвищенню соціальної активності та зменшенню відчуття ізоляції. Докладніше:

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/1069025-kultura-stiikosti-u-mikolajevi-prezentuvali-projekt-pidtrimki-veteraniv-ta-veteranok>

Креативні індустрії

Бути гіком – дороге хобі: чому такий хайп довкола Сталкера в АТБ? – Анатолій Пітик, Катерина Пітик

«Ранок. Спальний район одного з великих міст. Поміж стелажів з продуктами сновигають люди в пошуках „артефактів“: у кошик летять пачки вівсянки швидкого приготування, желе, макарони – усе, за що на касі можна буде отримати картку з улюбленої гри. Країну охопила епідемія колекціонування. Шалений успіх колаборації мережі супермаркетів „АТБ” та ігрової студії GSC Game World, що присвячена грі „S.T.A.L.K.E.R. 2: Серце Чорнобиля”, несподівано оприявив тектонічні зміни в сприйнятті українською

гiк-культурою себе та продукту, який вона творить. Сьогодні вже нікого не здивуєш акціями в супермаркетах чи закладах фаст-фуду, що мають на меті прорекламувати якусь медіафраншизу чи медіаперсону. У „Макдональдсі” он щомісяця нові фігурки в „Хеппі Міл”, та й АТБ вже не вперше влаштовує подібні акції. Зараз там можна отримати колекційні картки з унікальними QR-кодами, які ведуть до різноманітних призів (промокоди на знижку, безкоштовні копії гри, ноутбуки та ігрові консолі для особливих везунчиків та ще багато чого). Картки можна купити або за 20 грн/шт., або за 5 грн/шт, якщо у вашому чеку є товари від партнерів чи сума чека перевищує 150 грн. Також продавався й альманах. Використовуємо минулий час, бо альбом розкупили в межах першого дня. Недоброчесні, м’яко кажучи, перекупи миттю викинули їх на Olx та інші подібні платформи за вкрай завищеними цінами. Представники АТБ визнають, що ніхто не очікував такого ажіотажу, і прогноз, по факту, різниться від реального попиту на 90%. На щастя, компанія оперативно відреагувала на проблему: тепер альманах можна передзамовити, він приїде в обраний вами магазин і там його продадуть саме вам. Так би мовити, альманах для всіх, задарма за 399 гривень, і нехай ніхто не піде обділений! Те, що альманах миттю підірвав букток (Ребецці Яррос лишається тільки заздрити) і став найуспішнішим виданням року в Україні – без сумніву, величезний маркетинговий успіх. Але чи тільки маркетинговий? Чи можна звести це явище винятково до геніальної реклами? І чи не свідчить аж такий інтерес до ще одного видання по ще одній грі про дещо більше? Наприклад, про культурний феномен, який проживає дивовижні метаморфози протягом останніх двадцяти років, але не втрачає своєї сили. Адже „S.T.A.L.K.E.R” ніколи не був просто ще однією грою...». Докладніше:

<https://chytomo.com/buty-gikom-dorohe-khobi-chomu-takyj-khajp-dovkola-stalkera-v-atb/>

У Counter-Strike 2 з’явилася мапа, присвячена Чорнобилю. – Юрій Свиридюк

Популярну мапу Cache відтворено для гри Counter-Strike 2 після кількарічної відсутності у змагальному середовищі. Оновлена версія містить нові візуальні деталі, натхненні Прип’яттю та Чорнобильською зоною відчуження. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1302499-u-counter-strike-2-zavilasa-mapa-prisvacena-cornobilu/>

Фестивалі

Вас кличуть відзначити у Києві Хидирлез – традиційне кримськотатарське свято весни

2 травня у Києві в культурному просторі Squat 17b відбудеться святкування Хидирлезу – одного з найважливіших традиційних свят кримськотатарського народу, що символізує весну, оновлення природи, родючість і достаток. Докладніше про програму:

<https://www.platfor.ma/vas-klychut-svyatkuvaty-u-kyyevi-hydyrlez-tradytsijne-krymskotatarske-svyato-vesny/>

Театр

В Ukraine House у Вашингтоні відбудуться перформативні читання ветеранської драматургії Аліни Сарнацької. – Катерина Гладка

12 травня в Ukraine House у Вашингтоні відбудеться вечір сучасного українського театру The Theater of Veteran: Voice from Ukraine, що представить перформативне читання п'єси «Balance» авторки А. Сарнацької. Твір засновано на особистому досвіді авторки, яка служила бойовою медикинею у складі Збройних сил України, зокрема в Бахмуті. Під час заходу збиратимуть кошти для потреб ЗСУ. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/04/30/735604_ukraine_house_vashingtoni.html

Харківський театр «Березіль» покаже прем'єру вистави «Година тиші». – Олексій Содома

Харківський театр «Березіль» готує прем'єру нової комедійної вистави «Година тиші» за мотивами п'єси французького драматурга Флоріана Зеллера. Режисер – з.д.м. України С. Пасічник. Прем'єрні покази відбудуться 16 і 17 травня. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/hour-of-silence/>

Візуальні мистецтва

«Ми не хочемо говорити про Україну лише як про країну, яка виживає»: інтерв'ю з артдиректором PinchukArtCentre Бйорном Гельдхофом. – Ліза Корнейчук

Артдиректор PinchukArtCentre Бйорн Гельдхоф є однією з ключових фігур, які визначають розвиток української артсцени. Він керує виставковою програмою артцентру, формує його дослідницький напрямок і відповідає за міжнародні проекти, що поєднують культурну присутність України з дипломатичними завданнями. Наразі команда артцентру готується до відкриття виставки «Still Joy – From Ukraine into the World» у межах паралельної програми 61-ї Венеційської бієнале. В інтерв'ю Гельдхоф розповідає про виставку «Радість», яку було представлено у Києві, а незабаром у другій ітерації відкриється у Венеції, роботу з широкою аудиторією, локальну відповідальність інституції та баланс між приватною ініціативою і державними інтересами у сфері культури. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/rozmova-z-artdirektorom-pinchukartcentre-pro-radist-groshi-dlya-artinstitutiy-ta-spi-vpracyu-z-derzhavoyu-314710/>

У Нідерландах презентували мистецьку виставку, присвячену вимушеній міграції українців. – Юлія Дон

Нідерландське місто Алсмер стало майданчиком для відкриття художньої експозиції під назвою «Стан тимчасовості». Цей проєкт досліджує глибоку тему вимушеного переселення, спричиненого повномасштабною російською агресією проти України. Експозиція стала результатом творчої

колаборації дев'яти мисткинь з України та Нідерландів. Фундаментом для створення проєкту стала особиста трагедія кураторки виставки М. Джулай, чия сім'я була змушена шукати порятунку за кордоном після початку великої війни. Кураторка підкреслює, що шлях адаптації до чужого середовища та нових життєвих умов є спільним болем для мільйонів людей. До проєкту долучилися українські художниці, чийі імена відомі на світовій арені. Зокрема, відвідувачі можуть побачити роботи А. Кахідзе і М. Куліковської. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/89905/u-niderlandah-prezentuvaly-mysteczku-vystavku-prysvyachenu-vymushenij-migracziyi-ukrayincziv/>

Світлина Києво-Печерської лаври здобула перемогу як найкраще фото Києва. – Юлія Дон

Зображення Києво-Печерської лаври, оповитої ранковим туманом, офіційно визнано найкращою фотографією столиці за 2025 рік. Цю перемогу було здобуто в межах конкурсу «Вікі любить пам'ятки». Автором цього кадру, зробленого ще восени 2018 року, є М. Попельнюх. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/89900/svitlyna-kyevo-pecherskoyi-lavry-zdobula-peremogu-yak-najkrashhe-foto-kyeiva/>

У Дніпрі повертають до життя легендарний мурал. – Юлія Дон

На вулиці Калиновій у Дніпрі тривають активні роботи з відновлення масштабного стінопису «Дівчинка з хлібцем», створеного ще у мирні часи, у 2017 році. З плином часу яскраві фарби почали втрачати свою насиченість під впливом сонця та опадів. Минулого року доля муралу опинилася під питанням через необхідні інфраструктурні зміни: будинок пройшов процес термомодернізації. Внаслідок утеплення фасаду залишкову частину зображення було повністю закрито плитами теплоізоляції. Цієї весни було прийнято рішення відновити артоб'єкт на оновленій поверхні. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/89912/u-dnipri-povertayut-do-zhyttya-legendarnyj-mural/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Про одну ніч під час війни: фільм «Ілюзія тихої ночі» Ольги Черних відзначили на фестивалі у Швейцарії

Український документальний фільм «Ілюзія тихої ночі» режисерки О. Черних отримав спеціальну відзнаку міжнародного кінофестивалю Visions du Réel у Швейцарії. Стрічка фіксує сотні життів українців по всій Україні в одну й ту саму ніч під час війни. Показ фільму відбувся у програмі Burning Lights Competition в межах 57-го фестивалю, який проходив у Ньйоні з 17 по 26 квітня. «Ілюзію тихої ночі» було представлено у конкурсній секції, що фокусується на новаторському документальному кіно. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/film-iliuziia-tykhoi-nochi/>

Українська режисерка Марина Ер Горбач отримала нагороду кінофестивалю в Лос-Анджелесі. – Анастасія Большакова

Українську режисерку відзначено нагородою Legacy Award 2026 від South East European Film Festival (SEEFest), що проходить у Лос-Анджелесі і фокусується на репрезентації історій із Південно-Східної Європи. Організатори наголосили, що творчість Ер Горбач уже визначає голос її покоління та робить український досвід видимим для міжнародної аудиторії. За 21 рік існування SEEFest Legacy Award отримали лише дві українки – акторка О. Черкашина та М. Ер Горбач. Фестиваль триватиме до 6 травня; у програмі – українське документальне кіно, зокрема «Мілітантропос» Є. Сміт, А. Горлової і С. Мозгового, а також «З любов'ю з фронту» А. Коваленко. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/marina-er-gorbach-otrimala-premiyu-seefest-legacy-award-2026-u-los-andzhelesi-314707/>

Кохання крізь призму екрану: відбулась онлайн-прем'єра фільму «Бачу тебе»

Режисерський дебют Ю. Беляк став доступним на Київстар ТБ з 29 квітня. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/onlain-prem-iera-filmu-bachu-tebe/>

Ідея зародилася в автобусі: режисер Юрій Дунай презентував фільм «Втомлені» про кохання під час реабілітації. – Ірина Михайленко

У львівському кінотеатрі відбувся допрем'єрний показ стрічки «Втомлені». Режисер та чинний військовослужбовець Ю. Дунай представив історію про кохання двох ветеранів. Сюжет стрічки базується на реальному випадку, який автор побачив під час поїздки в автобусі сполученням Івано-Франківськ – Яремче. Виробництво фільму тривало дев'ять місяців, від старту підписання договорів у березні до здачі стрічки в Держкіно наприкінці жовтня. У зйомках брали участь ветерани з важкими фізичними травмами. Для уникнення стереотипів автори працювали з психологами. Головним завданням було організувати процес так, щоб не спровокувати рецидиви травм у ветеранів-учасників. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/novyny-lviv-ideya-zarodilasya-v-avtobusi-rezhiser-yuriy-dunay-prezentuvav-film-vtomleni-pro-kokhannya-pid-chas-reabilitatsii>

Література. Книговидання

«Книжкова країна» як дзеркало ринку: хто зростає, а хто втрачає. – Віктор Круглов

Цьогорічна весняна «Книжкова країна» зібрала 71 тисячу відвідувачів, продала понад 85 тисяч книг на 32 мільйони гривень і отримала сорок зламаних наметів, сім повалених фотозон і збитки від негоди на 350 тисяч гривень. Провідний експерт книговидавничої галузі, генеральний директор видавництва «Ранок» розповідає про підсумки події. Докладніше:

https://lb.ua/blog/victor_kruglov/735616_knizhkova_krayina_yak_dzerkalo.html

Вийшов друком перший том повного зібрання творів Василя Стуса. – Олег Коцарев

Відбулася пресконференція з нагоди виходу першого тому повного зібрання творів В. Стуса. Проєкт має на меті створити наукову базу для дослідників та представити цілісну спадщину Стуса в сучасному культурному просторі. Це вже третя спроба видати повне зібрання текстів Стуса. Попередні проєкти багатотомників були здійснені частково і сьогодні стали бібліографічною рідкістю. Лише після оцифрування значної частини архіву поета дослідники змогли оцінити реальний масштаб його спадщини і повернутися до ідеї повного зібрання, яке відповідає світовим академічним стандартам. Загалом проєкт передбачає близько 15 томів, куди увійдуть зокрема листи та матеріали слідчих справ. Докладніше:

<https://chytomo.com/vyjshov-drukompershyj-tom-povnoho-zibrannia-tvoriv-vasyliya-stusa/>

Музейна справа

«Українські мрійники»: антропологія країни у світлинах Харківської школи фотографії. – Ксенія Білаш

«Наприкінці квітня Литовський національний музей мистецтва відкрив виставку „Українські мрійники”, присвячену Харківській школі фотографії (ХШФ). Значення цієї групи, що збрала кілька поколінь харківських фотографів, виходить далеко за межі і Харкова, і фотографії. Діяльність ХШФ увійшла у світовий канон contemporary art, але досі мало відома в Україні за межами кола фахівців. Найвідоміший учасник ХШФ Б. Михайлов представляв Україну на Венеційській бієнале у 2007 і 2017 роках; ще в 1990-х його роботи увійшли до постійної колекції МОМА, а у 2011-му цей музей, дуже впливовий у світі, провів персональну виставку Михайлова. В Україні автор отримав Шевченківську премію аж у 2021 році, а середньостатистичному українцю його ім'я досі навряд чи щось скаже – на відміну від, скажімо, І. Марчука. ХШФ сформувала унікальну мову критичного погляду на радянську і пострадянську реальність, дуже цікаву для закордонних поціновувачів, але тривалий час недооцінену в Україні. У 2021 році Український клуб колекціонерів запропонував Центру Помпиду ряд творів українських художників – і музей відібрав 164 роботи, більшість належали саме до ХШФ. Натомість українські державні музеї здебільшого не мають у колекціях робіт ХШФ. Але ними опікується приватна ініціатива – Музей Харківської школи фотографії (MOKSOP), створений у 2018 році. Саме цей музей і організував виставку „Українські мрійники” у Вільнюсі. [Вона] збрала кількасот робіт 33 художників і художниць трьох (чи навіть чотирьох – щодо цього не одностайні) поколінь ХШФ, народжених від 1940-х (найстарший Б. Михайлов, 1938 року народження) до 1990-х (наймолодша, А. Клейтман, 1991 року народження). Майже третина (зокрема і Михайлов) збралася на відкритті виставки...». Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/05/01/735649_ukrayinski_mriyniki.html

У Львові говорили про казахстанський період життя Тараса Шевченка. – Микола Шмигін

29 квітня Надзвичайний і Повноважний посол Республіки Казахстан в Україні Толежан Барлибаєв відвідав ZAG Art Gallery у Львові, де ознайомився з мистецьким проєктом «Він: Тарас Шевченко. Художник» та взяв участь в обговоренні перевидань книг, присвячених казахстанському періоду життя Т. Шевченка. Ключовою частиною візиту стала екскурсія виставковим проєктом, яку провела кураторка ZAG Art Gallery Х. Береговська. Учасники ознайомилися з графічною спадщиною Кобзаря, зокрема роботами, створеними під час заслання у Казахстані, де сформувався його талант не лише як поета, а й як художника. Під час зустрічі також обговорили та представили дві книги – «Щедрість серця» та «Кобзар у степах Казахстану», які розкривають роки заслання Шевченка та його творчу спадщину, створену на казахській землі. Книга-альбом «Щедрість серця. Казахстан у творчості Т. Г. Шевченка» вперше вийшла друком у 1982 році в Алмати у видавництві «Өнер». Авторками статей та упорядницями стали Глафіра Паламарчук і Валентина Судак. Видання підготовлене трьома мовами – українською, казахською та російською – і містить репродукції живописних та графічних робіт Шевченка, створених у період заслання, архівні матеріали та дослідницькі тексти. Особливу увагу приділено тому, як Шевченко з повагою та глибокою людяністю зображував життя казахського народу. Книгу «Кобзар у степах Казахстану» було видано у 2017 році в межах однойменного культурного проєкту за підтримки Почесного консульства Республіки Казахстан у Західній Україні. Її автором і упорядником став український режисер та публіцист Є. Козак, який також створив однойменний документальний фільм. Видання присвячено 160-річчю звільнення Т. Шевченка із заслання та поєднує історичні матеріали, архівні джерела та ілюстрації, що допомагають відтворити цей важливий період життя митця. У межах події учасники також переглянули документальну стрічку «Кобзар у степах Казахстану» (2014), створену до 160-річчя звільнення Т. Шевченка із заслання. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1068925-u-lvovi-govorili-pro-kazaxstanskii-period-zittia-tarasa-sevcenka>

У Харківському ЛітМузеї триває виставка робіт Рафаеля Волинського. – Олексій Содома

25 квітня у Харківському літературному музеї відкрито виставку «Харківська Енеїда. Домашній архів», що демонструє роботи харківського художника Р. Волинського, які зберігалися лише в домашніх архівах. Йдеться про ілюстрації до «Енеїди» І. Котляревського, створені з 1966 по 1968 рік. Цінність робіт полягає в тому, що книгу не було видано, а ілюстрації неможливо було знайти у вільному доступі. Куратором виставки є онук Р. Волинського – Б. Волинський. Він працював з архівами під час відпусток від військової служби. Сам Богдан наголошує, що ілюстрації «Енеїди», представлені на виставці, відображають не тільки сюжет поеми, а й історію Харкова та українського війська. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/kharkiv-aeneid/>

Архівація сучасності: як мистецькі інституції України поповнюють колекції в умовах війни. – Анастасія Курінська

Представники галереї «Артсвіт», «Мистецького арсеналу», Українського музею сучасного мистецтва (УМСА), Хмельницького обласного художнього музею (ХОХМ), Одеського національного художнього музею (ОНХМ), Національного художнього музею України (НАМУ), Національного музею «Київська картинна галерея» і Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків розповідають, як поповнюються колекції мистецьких інституцій під час повномасштабного вторгнення, з якими викликами стикаються музеї та недержавні інституції, що стає на заваді у прийнятті твору до фонду та які нині пріоритети у формуванні колекцій. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1301523-arhivacia-sucasnosti-ak-mistecki-institucii-ukraini-popovnuut-kolekcii-v-umovah-vijni/>

Міжнародне співробітництво

Науковці виявили нове поховання під час польсько-українських розкопок на Волині. – Дарина Шевчук

Під час польсько-українських розкопок на території колишнього села Острівки Волинської області виявлено останки людини. Раніше науковці знайшли неподалік братську могилу. Про це 30 квітня повідомило польське видання polsatnews.pl з посиланням на Інститут національної пам'яті Польщі (ІНП). Науковці наголошують, що ці роботи є «боротьбою з часом», адже дедалі менше залишається свідків, які можуть вказати на місця поховань. Про могилу біля цвинтаря повідомив лісник, який натрапив на людську кістку. Дослідники припускають, що в Острівках може бути більше поховань. Роботи охоплюють, зокрема, криницю, куди могли скидати тіла, а також так зване «Трупне поле», де раніше ексгумували 231 людину. За словами археологині та керівниці Кресового відділу Бюро пошуку й ідентифікації ІНП Домініки Семінської, через масштаб робіт археологи використовують важку техніку, водночас дотримуючись усіх процедур – українська сторона видає окремі дозволи на археологічні дослідження та ексгумації. Докладніше:

https://zaxid.net/naukovtsi_viyavili_shhe_odnu_mogilu_pid_chas_polsko_ukr_ayinskih_rozkopok_na_volini_n1635924

Дубно будує культурні мости зі Словаччиною та Польщею. – Наталія Янчин

Делегація з Дубенщини здійснила робочий візит до Словаччини на запрошення Мартіна Махаріка – одного із засновників та керівника «Кальварського фонду» у місті Банська Штявниця. Дорогою до Словаччини учасники делегації побували у польському Кракові, де зустрілися з давнім партнером Державного історико-культурного заповідника міста Дубно – колишнім бурмістром міста Св'янтники-Гурне Лешекком Батко. «Саме з його ініціативи та за участі тодішнього міського голови Кременця Л. Кічатого у 2007 році було започатковано співпрацю між містами, яка з роками переросла у міцне

культурне партнерство», – йдеться в дописі. Під час зустрічі сторони обговорили подальшу співпрацю, зокрема проведення нової мистецької виставки у галереї Єжи Батко вже цього року. За підсумками зустрічей у Державному історико-культурному заповіднику міста Дубно розраховують на реалізацію спільних інвестиційних і культурних проєктів зі словацькими партнерами, а також на популяризацію української культури у країнах Центральної Європи. Докладніше:

<https://dubno.rayon.in.ua/news/1069085-dubno-buduje-kulturni-mosti-zi-slovaccinoiu-ta-polshheiu>

***

«Стелять червону доріжку». Що кажуть у Європарламенті про повернення росії у великий спорт і культуру. – Зоряна Степаненко

2026-й став для росії роком повернення у великий спорт і на світову культурну сцену. Єврокомісар з культури Глен Мікаллеф вбачає в цьому ризики використання культурних майданчиків з метою політичної пропаганди: «Спорт ніколи не повинен використовуватися як інструмент політичної пропаганди. Прапори, гімни та форма не є нейтральними. Дозволяти їх – це політичне рішення», – заявив 29 квітня на відповідних дебатах у Європарламенті чільний посадовець. Вперше від початку повномасштабного вторгнення до України росія готується й до участі у Венеційській бієнале, що також спровокувало невдоволення низки держав ЄС. Єврокомісія погрожує престижній виставці відкликанням гранту. А її представник не скористається отриманим запрошенням на визначну подію мистецтва через присутність на ній росіян. «Я б із задоволенням відвідав бієнале, щоб відзначити День Європи разом із італійським культурним сектором. Але поки російські офіційні структури туди запрошують, а українці щодня зазнають атак, я не можу там бути», – заявив Мікаллеф у Страсбурзі євродепутатам. Відповідальний за культуру посадовець Єврокомісії каже про цілеспрямованість спроб росії знищити українську культуру й ідентичність. У рф її не визнають. І закликав не заплющувати очі на ці дії. «Мовчання – це співучасть. Дозволяти росії використовувати спорт і культуру як платформи для пропаганди, поки триває агресія, означає надсилати небезпечний сигнал, що такі дії можна толерувати. Це хибна нейтральність, яку Європейський Союз не може прийняти», – зауважив єврокомісар з культури. Італійські євродепутати, котрі представляють праві політсили, не розділяють обурення Єврокомісії і наполягають на важливості діалогу в світі культури. Звучали з трибуни Європарламенту й відсилки до історії стародавньої Греції, коли війни відкладали задля Олімпіад. «Пане комісаре, як представник регіону Венето в Європейському парламенті, я вважаю ваші слова дуже серйозними. Зараз той момент, коли потрібно відкриватися, а не закриватися. Ви фактично зрадили олімпійський дух, адже існує священний момент, коли зброя має бути відкладена, а народи, що перебувають у стані війни, повинні вступати в діалог», – каже італійський євродепутат Паоло Боркія з правої групи «Патріоти за Європу»... Ще одна італійська євродепутатка з групи «Лівих», у якій чимало

скептиків щодо військової допомоги Україні, – у минулому відома футболістка Кароліна Мораче – теж не бачить нічого поганого в тому, що її рідна Венеція вітатиме цьогоріч культурну делегацію з росії. «На жаль, сьогодні ЄС карає спортсменів і музикантів лише за те, що вони народилися „не з того боку” або думають інакше. Позбавлення фінансування Венеційської бієнале через присутність російського павільйону – для мене як венеційки – політичний тиск. Це не демонструє віру Європи в мир – це демонструє ескалацію політичної пропаганди», – заявила з трибуни Мораче. Позафракційна в Європарламенті Катаріна Рот-Неведялова, яка політично приналежна до партії прем'єра Словаччини Роберта Фіцо, теж підтримала присутність росіян на культурній арені... Переважна більшість євродепутатів, котрі належать до центристських, а отже – проукраїнських партій у Європарламенті, все ж засудили повернення росії у великий спорт і культуру. Опубліковано уривки з їхніх виступів, де звучали аргументи, чому росії не місце на міжнародній сцені, і які ризики це несе. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-biyenale-kultura-sport-propahanda/33746149.html>

Журі Венеційської бієнале подало у відставку перед відкриттям виставки

Міжнародне журі 61-ї Венеційської бієнале оголосило про колективну відставку. Заяву оприлюднено 30 квітня – за дев'ять днів до відкриття виставки, запланованої на 9 травня. Докладніше:

<https://bit.ua/2026/04/zhuri-venetsijskoyi-biyenale-podalo-u-vidstavku-pered-vidkryttiam-vystavky/>

Венеційська бієнале перенесла церемонію нагородження з травня на листопад і запровадила приз від глядачів. – Ірина Лисогор

У зв'язку з відставкою журі 61-ї Міжнародної художньої виставки, а також з огляду на «виняткову міжнародну ситуацію» Венеційська бієнале вирішила перенести церемонію нагородження з 9 травня на 22 листопада. Ця дата є останнім днем бієнале, повідомляється на її сайті. Організатори зазначили, що випадки перенесення церемонії на останній день уже траплялися – в 2021 році Міжнародну архітектурну виставку перенесли через пандемію. Венеційська бієнале вирішила заснувати в рамках цьогорічної виставки нагороду «Левів від відвідувачів». Це номінації: найкращому учаснику 61-ї виставки «У мінорних тональностях» Койо Куо; найкращій національній участі в 61-й виставці. «Відвідувачі, які мають право голосувати за „Левів від відвідувачів”, – це власники квитків, які відвідали обидва виставкові майданчики протягом відкритого періоду 61-ї виставки, з 9 травня по 22 листопада. Відвідування обох майданчиків буде підтверджено через систему відстеження квитків. Кожен власник квитка може віддати один голос за кожну з двох нагород в одній єдиній сесії. Колективи художників вважатимуться єдиними учасниками відповідно до списку учасників виставки „У мінорних тональностях», – повідомили організатори. Вони додали, що «усі національні участі, включені до 61-ї виставки згідно з офіційним списком, мають право на

„Лева для відвідувачів” за найкращу національну участь – відповідно до принципу інклюзивності та рівного ставлення до всіх учасників. Це відповідає засновницькому духу La Biennale, що ґрунтується на відкритості, діалозі та відмові від будь-яких форм закритості чи цензури. La Biennale прагне бути – і має залишатися – місцем перемир’я в ім’я мистецтва, культури та художньої свободи». Це означає, що змагатися за нагороду зможуть і павільйони росії та Ізраїлю, через участь яких журі й подало в відставку. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/05/01/735752_venetsiyska_biiennale_perenesla.html

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm